

Thymos in verandering

Mensen blijven wel in vorm, maar niet in hun ervaringen hetzelfde.
Culturele veranderingen brengen veranderingen met zich mee ook in gevoelens.

Dat betekent dat Thymos, als narratief, gekleurd wordt door culturele veranderingen.

Het begrip psyché als verheldering

- Bij Homerus is de term nauwelijks aanwezig en als hij gebruikt wordt zit het overal in het lichaam. (de zij, het dijbeen) Als de mens sterft verlaat zijn psyché hem.
- Wat wij psyché noemen, een zetel van gevoelens, is bij Homerus eerder te vinden als thymos* er is ook niet één ziel, maar er zijn meerdere, al dan niet fysieke zielen.
- De fysieke zielen zijn lichamelijk actief maar sterfelijk
- De niet-fysieke zielen zijn juist actief als het lichaam dat niet is; in dromen, bewusteloosheid en dood.

*Zie Bremmer, De ziel, de dood en het hiernamaals in het oude Griekenland

Maieutiek_Thymos_college 3

Veranderende begrippen

“Zo is het heel opvallend dat de dualistische opvatting van de ziel verandert wanneer kleine, ‘primitieve’ volkeren opgaan in grotere staten of wanneer hun cultuur een verdere differentiatie ondergaat. In deze fase begint de ‘vrije ziel’ de andere zielen in zich op te nemen; zo krijgt in Griekenland, waar deze ontwikkeling na Homerus begint, psyche geleidelijk de eigenschappen van thymos en wordt het centrum van het bewustzijn.” (Bremmer)

Maieutiek_Thymos_college 3

Leven en jong sterven

“Als wij, wanneer we eenmaal aan deze strijd zouden ontsnappen, voor altijd zouden voortleven, onsterfelijk en vrij van de ouderdom, dan zou ik niet in de voorste linie strijden en ik zou jou niet de roem brengende strijd in sturen. Maar nu liggen er ontelbare doodsbeschikkingen voor ons gereed en niemand kan daaraan ontsnappen. Laten we dus gaan, dan zullen we een man de roem die hij nastreeft bezorgen of een man zal die aan ons schenken.”

Sarpedon tegen Glaucus (Ilias XII, 322D328)

Maieutiek_Thymos_college 3

Verticale thymos

Juist als de wereld ingewikkelder wordt is het voortbestaan in de gemeenschap ook minder zeker en zien we een toename van mysterie-cultussen die een leven in een hiernamaals beloven.

De ultieme overgang ligt in het christendom waar het leven in het hier en nu juist niet gericht mag zijn op het thymotische erkenning krijgen door je stadsgenoten; als er al sprake is van thymos dan is de erkenning er door God eventueel tegen alle miskenning van je omgeving in.

Maieutiek_Thymos_college 3

Drie delen van de ziel

Leontius ziet lijken liggen en is nieuwsgierig, maar hij wil ook niet kijken.

Innerlijke strijd die past in het model van Plato;

Epithymia (Laagste deel van de ziel) heeft vooral behoeften/begeerten en trekt de wagen omlaag
Thymos is het strevende, de wil en streeft omhoog
Logos kan zelf niet bewegen, maar moet m.b.v. thymos omhoog streven.

Maieutiek_Thymos_college 3

Thymos zonder logos

Thymos zonder logos zien we bij kleine kinderen. Dat ongerichte, driftmatige enthousiasme moet dus door de logos worden gestuurd en in toom worden gehouden.

De vraag is of thymos ongericht bruut en wild is of dat het humane er al van meet af aan in aanwezig is. (48)

Maieutiek_Thymos_college 3

Vershillen Plato- moderne mens

1. Als thymos wordt aangestuurd kijkt Plato naar hoe de ziel gevormd is; een goede ziel kiest een goede richting. Moderne mensen kijken naar de gevolgen van het gedrag; het goede meet je af aan de consequenties.
2. Voor Plato heeft niet iedereen de mogelijkheid om voor zijn eigen ziel te zorgen;

IJzeren mensen

Zilveren mensen

Gouden mensen

Aangeboren eigenschappen

Maieutiek_Thymos_college 3

Getemde en ongetemde thymos

Plato ziet een staat voor zich waar de thymos in dienst is van de staat. Beteugelde energie die ten nutte kan worden gemaakt.

Dionysos staat voor het ongeremde, het cynisme, de onvoorwaardelijke lichamelijkeheid.

Bij ons is cynisme zo veranderd qua inhoud dat Sloterdijk komt met kynisme (klassiek) versus cynisme (modern)

Maieutiek_Thymos_college 3

Plato en de omgang met thymos

Plato is voor Venmans geen voorbeeld hoe om te gaan met thymos;

1. Een ideaal voor allen (is gevaarlijk zegt Popper),
2. Het metafysische speelt een belangrijke rol,
3. Levenskunst vergt een privéruimte, die ontbreekt,
4. Plato kent geen mensen alleen functies ('wat' geen 'wie'),
5. Plato wil de hartstochten vernietigen, niet sturen,

Maieutiek_Thymos_college 3

Hume en de moderne zielsopvatting

David Hume is een van de filosofen die gevoelens erg belangrijk acht. (Invloed op Kant)

Maar wij moderne mensen moeten ons realiseren dat Hume dit zegt nadat de opvatting over de ziel is veranderd;

De ziel krijgt in het christendom twee delen en geen drie. Het verstandige deel wordt gerelateerd aan God en het goede, het hartstochtelijke deel wordt met achterdocht bekeken als drager van het kwaad.

Maieutiek_Thymos_college 3